

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยด้านความเป็นผู้นำที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดขอนแก่น สืบเนื่องมาจากการบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรงและมีหน้าที่ในการบริหารงานพัฒนาตำบลซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตพื้นที่ชนบทซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศและผลของการบริหารงานพัฒนาตำบลจะเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทโดยตรงซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาโดยรวมของประเทศ ดังนั้นปัจจัยความเป็นผู้นำจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลทั้งในด้านการวางแผนการปฏิบัติตามแผนการได้รับประโยชน์และการประเมินผลการพัฒนาผันแปรตามไปด้วยหากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัจจัยด้านความเป็นผู้นำที่เหมาะสมครบถ้วนก็จะทำให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและหากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีปัจจัยด้านความเป็นผู้นำที่เหมาะสมแล้วก็จะทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตัวเองไม่สมบูรณ์และบกพร่องได้ ฉะนั้นเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยด้านความเป็นผู้นำด้านใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ของจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านผู้นำที่มีความสัมพันธ์กับ การมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดขอนแก่น

สำหรับวิธีการดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจากองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 13 แห่งรวม 395 คน โดยทำการคัดเลือกพื้นที่ ที่จะศึกษาแบบการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) และเลือกประชากรทั้งหมดจาก พื้นที่ ที่สุ่มได้แบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิดซึ่งผู้ศึกษาได้จัดเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 มกราคม – 28 กุมภาพันธ์ 2541 โดยผู้ช่วยนักวิจัย จำนวน 13 คน จาก 13 อำเภอ สามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้รวม 395 ชุด

3) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/ PC⁺ ทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติเป็นร้อยละและค่าเฉลี่ยเพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หาค่าสถิตินี้เป็นค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายผลการวิจัยและตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 3 และหาค่าสถิติที่เป็นค่าไคสแควร์ (Chi – Square) เพื่ออธิบายผลการวิจัยและตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์กำหนดไว้ ปรากฏผลการศึกษารูปได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ตอบแบบสอบถามการวิจัยมีอายุเฉลี่ย 47.26 ปี และส่วนมากเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 93.2 มีสถานภาพในการสมรส โดยแต่งงานแล้วมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 96.5 มีระดับการศึกษา ประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 75.9 เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะได้รับเลือกตั้งมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 62.3 เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประเภทเลือกตั้งมากที่สุดร้อยละ 62.3 มีตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด ร้อยละ 67.08 ไม่เคยเป็นกรรมการสภาตำบลมาก่อน มากที่สุดร้อยละ 58.2 ราย เวลาในการปฏิบัติงานในฐานะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 ปีขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ 59.ราย และองค์กรท้องถิ่นอื่นที่อยู่ใกล้พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุดคือ สุขาภิบาล ร้อยละ 89.1

5.1.2 ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านแล้วปรากฏว่า คุณลักษณะของ ผู้นำมีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ คุณลักษณะของผู้ตาม ($\bar{X} = 4.09$) คุณลักษณะจุดมุ่งหมายขององค์การ ($\bar{X} = 4.02$) ตามลำดับ และน้อยที่สุดคือคุณลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร ($\bar{X} = 3.97$)

5.1.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานสภาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วปรากฏว่า ด้านการวางแผนพัฒนา อบต. มีมากที่สุด ($\bar{X}=4.23$) รองลงมาคือการปฏิบัติตามแผนของ อบต. ($\bar{X}=3.97$) การประเมินผลงานพัฒนาของอบต. ($\bar{X}=3.93$) ตามลำดับ และน้อยที่สุดคือการได้รับประโยชน์จาก อบต. ($\bar{X}=3.57$)

5.1.4 ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล พบว่า ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำจำนวน 4 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัวแปร

5.1.5 วิเคราะห์ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำทุกตัวแปร คือคุณลักษณะของผู้นำ คุณลักษณะของผู้ตาม คุณลักษณะจุดมุ่งหมายของงานในองค์การ และคุณลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการศึกษาปัจจัยด้านความเป็นผู้นำที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและได้มีการทดสอบสมมติฐานแล้วนั้น สามารถสรุปโดยรวมได้ดังนี้

คุณลักษณะของผู้นำพบว่า คุณลักษณะของผู้นำมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล

คุณลักษณะของผู้ตาม พบว่าคุณลักษณะของผู้ตามมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล

คุณลักษณะจุดมุ่งหมายของงานในองค์การ พบว่า คุณลักษณะจุดมุ่งหมายของงานในองค์การ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล

คุณลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การพบว่า คุณลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล

5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบไปด้วย ปัจจัยคุณ

ลักษณะของผู้นำ คุณลักษณะของผู้ตาม คุณลักษณะจุดมุ่งหมายของงานในองค์การ และคุณลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นเพียงปัจจัยบางส่วนเท่านั้น ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลแต่ถึงอย่างไรก็ตามผลการศึกษาดังกล่าวสามารถเสนอแนะผลการศึกษาดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ

จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้นำ คุณลักษณะของผู้ตาม คุณลักษณะจุดมุ่งหมายของงานในองค์การ คุณลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลเพราะผู้นำคือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีปัจจัยด้านความเป็นผู้นำที่ดีและเหมาะสมจะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลให้ประสบผลสำเร็จ แต่มีปัจจัยบางประการที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่น ๆ คือ คุณลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การซึ่งแสดงให้เห็นว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ปัจจัยทางด้านผู้นำด้านคุณลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การมีความสำคัญไม่น้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นเพื่อให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะของผู้นำที่ดี ในทุก ๆ ด้านเห็นควรจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ ซึ่งจะทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นผู้นำโดยสมบูรณ์แบบ และเหมาะสมกับการเป็นผู้นำชุมชนได้การพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

2) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล

จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนพัฒนาอบต. การปฏิบัติตามแผนของ อบต. การได้รับประโยชน์จาก อบต. และการประเมินผลงานพัฒนา อบต. ปรากฏว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่ในการมีส่วนร่วมบริหารงานพัฒนาตำบลบางด้านถึงแม้จะมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับระดับการมีส่วนร่วมด้านอื่น ๆ แล้วมีค่าน้อยที่สุด คือการได้รับประโยชน์จากอบต. ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลด้านการได้รับประโยชน์จาก อบต. น้อยกว่าด้านอื่น ๆ มูลเหตุที่สำคัญอาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่ตั้งขึ้นมาใหม่ไม่กี่ปี ทำให้

ยังมีรายได้ที่จะนำมาพัฒนาท้องถิ่นให้ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีงบประมาณเพียงพอต่อการบริหารงานตามความต้องการขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นรัฐบาลควรจะกระจายอำนาจในด้าน อำนาจหน้าที่ และด้านการคลังเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ อบต.เองจะต้องบริหารจัดการจัดเก็บรายได้ตามอำนาจหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพและควบคุมกำกับดูแลด้านรายได้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่นและเพื่อที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถจะสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นทุกด้าน

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา

เนื่องจากระดับการศึกษา ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับประถม (ภาคบังคับ) ดังนั้นรัฐควรสนับสนุนส่งเสริมและเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีโอกาสในการฝึกอบรมโดยขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐตลอดจนเอกชน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความสามารถให้กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยเห็นว่าควรจะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับต่าง ๆ ดังนี้

1) ศึกษาถึงทัศนะของประชาชนที่มีต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล เพื่อให้ทราบถึงทรรศนะที่ประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล

2) ศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ปัจจัยทางด้านการกระจายอำนาจด้านการคลัง ด้านอำนาจหน้าที่ เป็นต้น